

Gymnasienämnden

Konkretisering av inriktningsbeslut för en hållbar kommunal gymnasieskola

Förslag till beslut

1. Barn- och utbildningsförvaltningen får i uppdrag att ta fram en plan för genomförande av att lämna B- eller C-huset på S:t Eskils gymnasium.
2. Barn- och utbildningsförvaltningen fortsätter utreda placering av El- och energiprogrammet som idag är på Rekarne gymnasiet och placering av Ekonomiprogrammet inriktning juridik på S:t Eskil som presentas i septembernämnden 2024.
3. Pausa intaget på de programinriktningarna som föreslås avvecklas till höstterminen 25:
 - a. Estet dans på S:t Eskil
 - b. International social science på S:t Eskil
 - c. Teknik på Rekarne (flyttas till Rinman)
4. I september fatta beslut om utbildningsutbudet läsåret 25/26 för den kommunala gymnasieskolan baserat på barn- och utbildningsförvaltningens underlag (inklusive el- och energiprogrammet samt ekonomiprogrammet inriktning juridik).
5. Barn- och utbildningsförvaltningen får i uppdrag att ta fram ramar och riktlinjer för att öka och stärka samverkan med andra utbildningsaktörer.
6. Barn- och utbildningsförvaltningen får i uppdrag att ta fram en plan för att stärka och utveckla hur respektive skola ska arbeta med att utveckla sin profil och attraktivitet.
7. Barn- och utbildningsförvaltningen får i uppdrag att ta fram en plan för hur organisationen för introduktionsprogrammen språkintröduktion (IMS) och individuellt alternativ (IMA) ska se ut med start höstterminen 2025.
8. Uppdragen återrapporteras till gymnasienämnden i oktober utöver de beslut som fattas i september.

Sammanfattning

Gymnasienämnden har gett Barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att göra en översyn av den kommunala gymnasieskolan utifrån det inriktningsbeslut som fattades i gymnasienämnden i mars 2024 (GN/2024:58).

Inriktningsbeslutet sätter ramarna för arbetet i att förtäta och koncentrera utbildningsutbudet på gymnasieskolorna. Målet är att skapa bättre förutsättningar för fyra hållbara geografiskt åtskilda kommunala gymnasieskolor med fyra starka profiler. Fyllda undervisningsgrupper går före att tillgodose de sökandes förstahandsval. Arbetet ska också ta fasta på att minska den totala kapaciteten på gymnasieskolan genom att lämna lokaler samt stärka samverkan med andra aktörer, framför allt Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen (AVF).

För att konkretisera inriktningsbeslutet föreslås att tre programinriktningar pausas för antagning för att sedan avvecklas, att lokaler förtätas genom att en byggnad som idag nyttjas av S:t Eskils gymnasium lämnas till annan verksamhet och att planer för genomförande av detta tas fram av barn- och utbildningsförvaltningen. Vidare ges förslag att fördjupa översyn av programförändringar, organisationen för introduktionsprogrammen och ta fram riktlinjer för samverkan med till exempel den kommunala vuxenutbildningen. Arbetet med att stärka och utveckla respektive skolas profil och attraktivitet föreslås presenteras under hösten 2024.

Ärendebeskrivning

För att nå en hållbar kommunal gymnasieskola måste gymnasienämnden anpassa verksamheten efter beslutade ekonomiska ramar. Omorganisation som genomförts under våren 2024 ger en ekonomisk effekt under 2025 med ett minskat antal tjänster inom gymnasieskolan. Ytterligare förändringar föreslås efter den översyn som barn- och utbildningsförvaltningen har genomfört under våren 2024, i samband med uppdraget att konkretisera det inriktningsbeslut som nämnden fattade beslut om i GN/2024:58. Rapport av den översyn finns som bilaga till ärendet och är en del av beslutsunderlaget.

För att nå de långsiktiga och strategiska målen om höjda kunskapsresultat, ökad närvaro och likvärdiga förutsättningar i gymnasieskolan med god säkerhet, trygghet och studiero föreslås strukturella förändringar. Det kommer att innebära en förtätning och koncentration av såväl lokaler som utbildningsplatser, då några programinriktningar föreslås avvecklas. Det är inriktningar som har haft ett sjunkande söktryck inför de senaste tre läsåren.

Programinriktning	Antal antagna Läsår 22/23	Antal antagna Läsår 23/24	Antal prel. Antagna Läsår 24/25
Estetiska programmet, dans, S:t Eskils	5	3	7

gymnasium			
International Social Science Programme, S:t Eskils gymnasium	16	8	3
Teknikprogrammet, Rekarnebygymnasiet	17	12	0 (ingen antagning till hösten 2024, endast 2 st förstahandsökande)

I gymnasienämndens resursfördelningsmodell framgår det grundbelopp som gäller för respektive program och inriktning och beslutas varje år (GN/2023:145). Den bygger på fyllda undervisningsgrupper.

Utmaningen med att inte ha fyllda undervisningsgrupper är att det utarmar förutsättningar för en hållbar verksamhet. En klass med färre antal elever genererar mindre intäkter. Exempelvis vårterminen 2024 så finns det totalt sju stycken olika klasser inom ekonomiprogrammen i årskurs 1. Utifrån resursfördelningsmodellens beräkningar har den kommunala gymnasieskolan intäkter för cirka fem klasser.

Genom att förtäta och koncentrera program- och inriktningsutbudet kan klasserna fyllas mer. I kombination med att elever som väljer till årskurs 1 på gymnasiet inte garanteras förstahandsvalet om det inte ger fyllda klasser, får skolorna stärkta förutsättningar för en budget i balans. Men det innebär också en risk att fler ungdomar väljer en fristående aktör framför den kommunala gymnasieskolan.

En förtätning av program- och inriktningsutbud innebär även att lokaler kan förtätas. Det kan göras genom att lämna lokaler till annan verksamhet, eller genom att få fler deltagare i lokalerna.

I den gamla resursfördelningsmodellen (tidigare än 2024) fick inte verksamheten med automatik kompensation för ökade lokalkostnader. Under perioden 2020 till 2023 har lokalkostnaderna ökat med 14,9 mnkr och verksamheten har inte fått någon utökad ram för att kompensera för ökade lokalkostnader. Det här betyder att verksamheten har varit tvungen att minska kostnaderna för annat, främst personal, för att ha en budget i balans.

I den nya resursfördelningsmodellen får samtliga skolverksamheter full kompensation för lokalkostnader. Det betyder att vid ökade lokalkostnader får verksamheten tillskott av medel och vid minskade kostnader får verksamheten motsvarande minskning av budgetmedel.

Även om nämnden blir av med budgetram för minskade lokalkostnader är det viktigt att ha en helhetssyn på kommunens kostnader. Det är av största vikt att säkerställa att andra verksamheter som har behov av lokaler kan utnyttja de lokaler som gymnasiet lämnar i stället för att hyra av externa hyresvärdar eller att investera och bygga nya lokaler. Gymnasiets kostnader för lokaler påverkar också den skolpeng som betalas till

fristående aktörer, vilket gör att kommunens kostnader för fristående verksamhet kan sänkas om den kommunala gymnasieskolans kostnader sänks.

De lokaler som idag nyttjas av de fyra kommunala gymnasieskolorna är kommunägda, med undantag för Zetterbergsgymnasiet och vissa yrkesprogramslokaler som nyttjas av Rekarnebygymnasiet. Beslut om att lämna lokaler kan innebära att helt eller delvis lämna byggnader till annan verksamhet. Utgångspunkten för uppdraget har varit att erbjuda ungdomar i Eskilstuna med omnejd ett rikt och attraktivt skol- och programutbud. Det tillsammans med långa avtalstider begränsar vilka lokaler som är möjliga att lämna. Därav förslaget att ta fram en plan för att lämna B- eller C-huset på S:t Eskils gymnasium.

Förslaget att flytta el- och energiprogrammet behöver vidare utredas med hänsyn till potentiella hyresintäkter på Zetterbergsgymnasiet i relation till verksamhetsanpassningar som behöver göras vid en flytt. Samma gäller för ekonomiprogrammet inriktning juridik, med hänsyn till den framtida kapacitet som S:t Eskil ska inrymma. Det tas upp i samband med beslut om utbildningsutbud för läsåret 25/26.

Organisationen för introduktionsprogrammen individuellt alternativ och språkintröduktion kommer att arbetas vidare med under hösten 2024. Det är ett parallellt arbete inom ramen för det tidigare fattade inriktningsbeslutet.

För att stärka samverkan med andra utbildningsaktörer, främst vuxenutbildningen, både i form av att de kan nyttja gymnasiets lokaler och i form av att arrangera utbildning. Det finns goda exempel som redan är påbörjade och för att formalisera samverkan ytterligare behöver riktlinjer tas fram.

Med nya förutsättningar kring utbildningsutbud och eventuellt lokaler så behöver varje skola arbeta vidare med sin profilering för att stärka sin attraktionskraft.

Ekonomiska effekter

Alla åtgärder beräknas starta från höstterminen-25. Effekten beskrivs på helår, vilket betyder att åtgärderna inte ger full effekt 2025.

Åtgärd	Kostnad	Helårseffekt i minskad kostnad	Kommentar
Minskat antal tjänster, effekt 2025		17,1 mnkr	Effekter av omställningsprocessen som pågår våren-24
Fyllda undervisningsgrupper		6 mnkr per år	Baserat på faktiskt antal elever våren- 24 i relation till om all klasserna var fullstora. Snittet är 22 elever per klass för de program som beräknas på 30 elever

Åtgärd	Kostnad	Helårseffekt i minskad kostnad	Kommentar
			per klass
Lämna B-hus - total effekt		3,9 mnkr	Inkl. minskad lokalkostnad och minskad ersättning till fristående
Lämna C-hus - total effekt		1,5 mnkr	
Lämna Dans - total effekt		0,8 mnkr	
Samverkan med andra utbildningsanordnare		2,8 mnkr	Uppdragsutbildningar Rinman och Komvux på Zetterberg
Verksamhetsanpassning i lokaler för att kunna bedriva ny verksamhet jämfört med idag	-2-3 mnkr		Till viss del beroende av hur samverkan kan se ut med andra aktörer som använder samma lokaler
Övergångsregler förändringar program och inriktningar	-Xx kr		Svår att uppskatta kostnad på i nuläget

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Det kommer att krävas tid, prioriteringar och förändringsledning för att sätta nya organisationer. På lång sikt är den bedömda effekten att den kommunala gymnasieskolan är mer stabil och rustad för en minskad elevgrupp, fortsatt restriktiva ekonomiska resurser och behov på arbetsmarknaden.

När besluten är tagna av gymnasienämnden fortsätter arbetet för genomförande och verksamhetsanpassningar.

Sammanfattningsvis så behöver perspektiven på verksamheterna förändras och en kulturförändring är nödvändig för att nå hållbara verksamheter. Ska det bli hållbart på sikt måste kommunala gymnasieskolan organiseras annorlunda mot hur det har varit.

Beslutet skickas till:
Rekarnebygymnasiet
Rinmangymnasiet
S:t Eskils gymnasium
Zetterbergsgymnasiet

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Lina Axelsson Kihlblom
Förvaltningschef

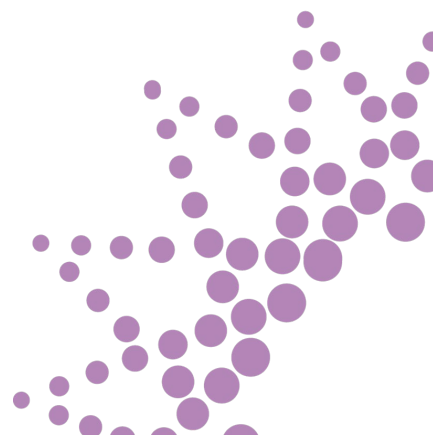
Fredrik Karlsson
Skolchef

Eskilstuna
kommun

En effektiv och hållbar kommunal gymnasieskola i Eskilstuna kommun

Beslutsunderlag till Gymnasienämnden juni 2024

Innehåll

En effektiv och hållbar kommunal gymnasieskola i Eskilstuna kommun.....	1
Bakgrund.....	3
Målbild	3
Gymnasiemarknaden	3
Befolkningsprognos.....	4
Elever folkbokförda i Eskilstuna.....	5
Marknadsandel i Eskilstuna.....	5
Utveckling av elevantal	6
Utbildningsutbudet	7
Fyllda utbildningsgrupper.....	7
Programsammansättning	8
IM-organisationen	13
Gemensam överbyggnad	13
Lokaler	14
Kompensation för lokalkostnader.....	14
Befintliga lokaler	14
Verksamhetsanpassa lokaler.....	16
Samverkan med annan verksamhet.....	16
Ekonomi.....	17
Prognos 2024.....	17
Effekter av omställningsarbetet 2024 och 2025.....	17
Sammanställning ekonomiska effekter	17
Genomförande och tidsplan.....	18
Konsekvenser och effekter av föreslagna åtgärder.....	18
Konsekvenser och effekter från lokal och gymnasiesamverkan.....	19
Förvaltningens bedömning av effekter	19

Bakgrund

Gymnasienämnden har gett Barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att göra en översyn av den kommunala gymnasieskolan utifrån det inriktningsbeslut som fattades i gymnasienämnden i mars 2024 (GN/2024:58).

Inriktningsbeslutet sätter ramarna för arbetet i att förtäta och koncentrera utbildningsutbudet på gymnasieskolorna. Målet är att skapa bättre förutsättningar för fyra hållbara geografiskt åtskilda kommunala gymnasieskolor med fyra starka profiler. Fyllda undervisningsgrupper går före att tillgodose de sökandes förstahandsval. Arbetet ska också ta fasta på att minska den totala kapaciteten på gymnasieskolan genom att lämna lokaler samt stärka samverkan med andra aktörer, framför allt Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen (AVF). Översynen ger ett antal förslag till gymnasienämnden att fatta beslut om och dessa redogörs för i den här rapporten.

Målbild

Den kommunala gymnasieskolan har fem långsiktiga mål att sträva mot, som ligger i linje med de fyraåriga strategiska målen för gymnasienämnden. Dessa är utan inbördes rangordning:

- Gymnasieskolan ger kunskaper och erfarenheter för att möta framtiden och att lyckas i livet
- Elever upplever trygghet och glädje i utbildningen
- Elever möter mångfald under sin gymnasieutbildning
- Gymnasieutbildningar som arbetsmarknaden och ungdomar efterfrågar
- Gymnasieskolan har likvärdiga utbildningar och ändamålsenliga och tillgängliga lärmiljöer.

För att i högre grad kunna leva upp till gymnasienämndens långsiktiga strategiska mål, så behövs förändringar göras utifrån nya demografiska förutsättningar, rådande konkurrens och en föränderlig omvärld. Huvudmannen behöver vara garant för likvärdighet även om dessa faktorer förändras. Det innebär att tidigare rådande principer behöver förändras. Det kan till exempel innebära att inte fullt ut tillgodose eleverna förstahandsval och inte starta program och inriktningar med få deltagare. Förslag på förändringar redogörs för i denna rapport.

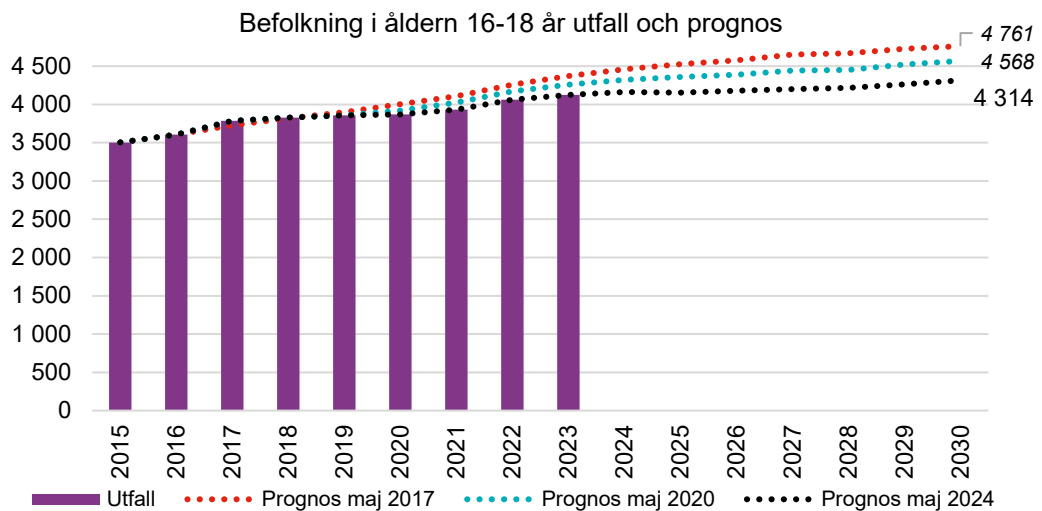
Gymnasiemarknaden

Den kommunala gymnasieskolan är på en marknad i konkurrens med andra aktörer i och utanför kommunen. Förvaltningen följer både hur stor andel av elever som är folkbokförda i Eskilstuna som väljer den kommunala gymnasieskolan och hur stor

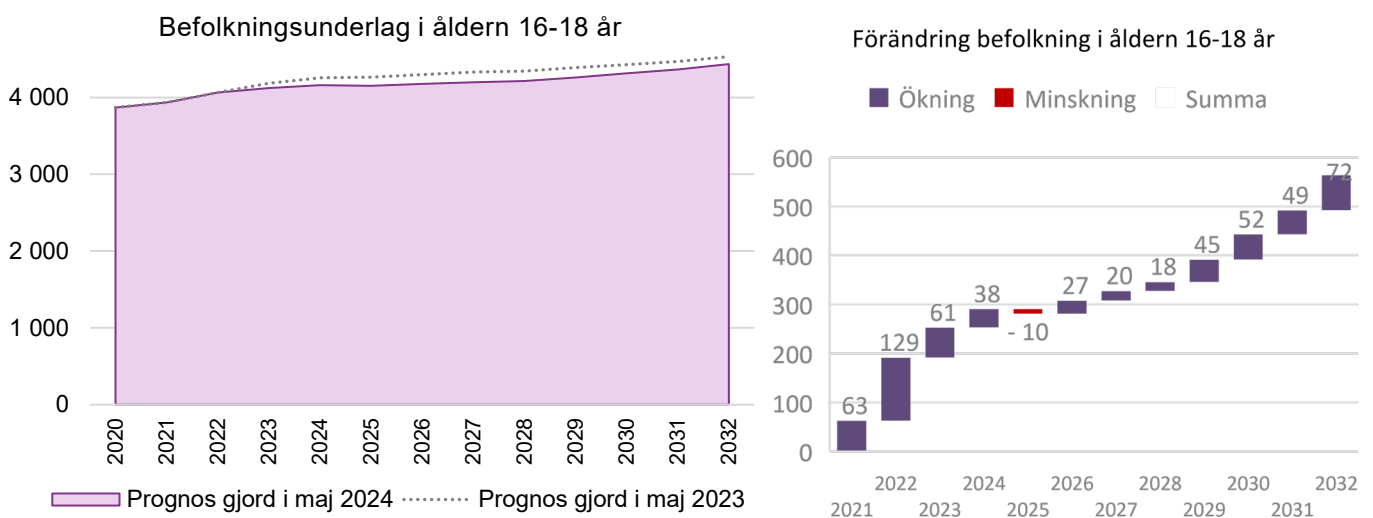
andel av totala antalet elever, det vill säga inklusive elever från andra kommuner, som går i den kommunala gymnasieskolan.

Befolkningsprognos

Alla kommunens befolkningsprognoser tas fram av SCB med information från kommunledningskontoret gällande parametrar som till exempel planerad bebyggelse. Tidigare befolkningsprognoser har visat på stora ökningarna i gruppen 16-18 år, se diagram nedan. Prognosen från 2017 och senaste prognosen i år skiljer alltså 447 invånare i gymnasieåldern för år 2030.

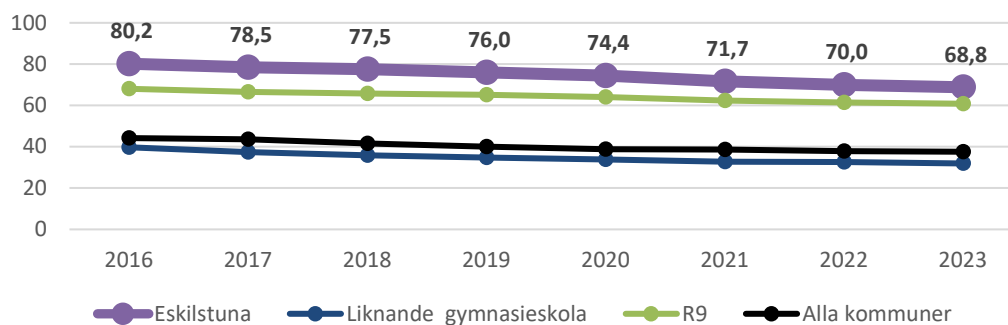
Utifrån dessa prognoser har man sett behov av att utöka antalet gymnasieplatser. I och med nya prognoser är det förändrade förutsättningar för gymnasieskolan och verksamheten behöver anpassa sig efter det.

Enligt den senaste prognosen så förväntas elevgruppen i åldern 16-18 år öka med totalt 311 invånare från och med nu 2024 och fram till 2032.

Elever folkbokförda i Eskilstuna

Eskilstunas folkbokförda elever väljer i större utsträckning än jämförbara kommungrupper att gå i den kommunala gymnasieskolan, se diagram nedan.

Andelen elever i den kommunala gymnasieskolan har dock minskat under åren, från att ha varit 80,2% 2016 till att år 2023 vara 68,8%. Trenden med minskad andel är samma i jämförbara grupper och även i riket totalt.

Marknadsandel i Eskilstuna

Det är intressant att se hur stor marknadsandel av det totala antalet elever som går i gymnasieskola i Eskilstuna. Elever från andra kommuner som går i fristående gymnasieskola i kommunen är även potentiella elever för den kommunala gymnasieskolan, men den informationen har förvaltningen inte tillgång till. Om den kommunala gymnasieskolan är attraktiv är den ett alternativ för alla elever som väljer att gå i gymnasieskola i Eskilstuna.

För att kunna bedriva en effektiv verksamhet är målet att få tillräckligt många elever på varje program för att kunna få full kostnadstäckning och det är därför viktigt att följa den kommunala gymnasieskolans marknadsandel. I tabellen nedan framgår att den kommunala gymnasieskolan har tappat i andel och den fristående har ökat till att nu ha nästan 25% av marknaden.

Period	Kommunal	Fristående*	Andel fristående
Vårtermin 2020	3 358	703	17,3%
Hösttermin 2021	3 368	902	21,1%
Våren 2024	3 208	1 050	24,7%

* exklusive inresande elever från andra kommuner

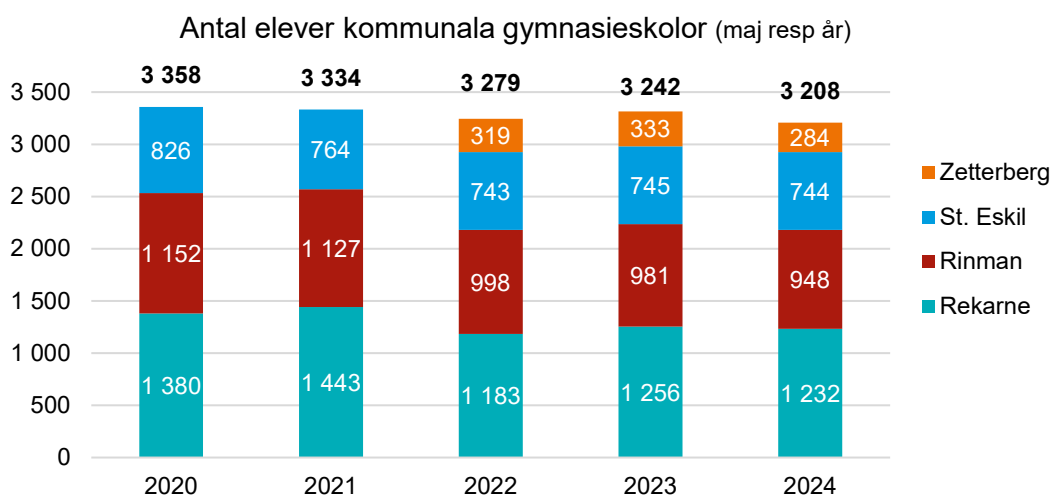
Hållbara förutsättningar innebär att den kommunala gymnasieskolan behöver fortsatt vara attraktiv genom att erbjuda en utbildning med hög kvalitet som är likvärdig mellan skolorna. Kommunala gymnasieskolan ska fortsatt vara ett attraktivt val i Eskilstuna kommun. Mot den bakgrunden så har kompromisser behövt göras från de punkter som utgör inriktningsbeslutet som gymnasienämnden tog i mars 2024. Det är för att värna om konkurrensfördelar och förhålla sig till att gymnasieskolan är på

en marknad. Den kommunala gymnasieskolan behöver fortsätta att utveckla sina skolprofiler. Inriktningsbeslut i sin helhet finns i GN/2024:58.

Utveckling av elevantal

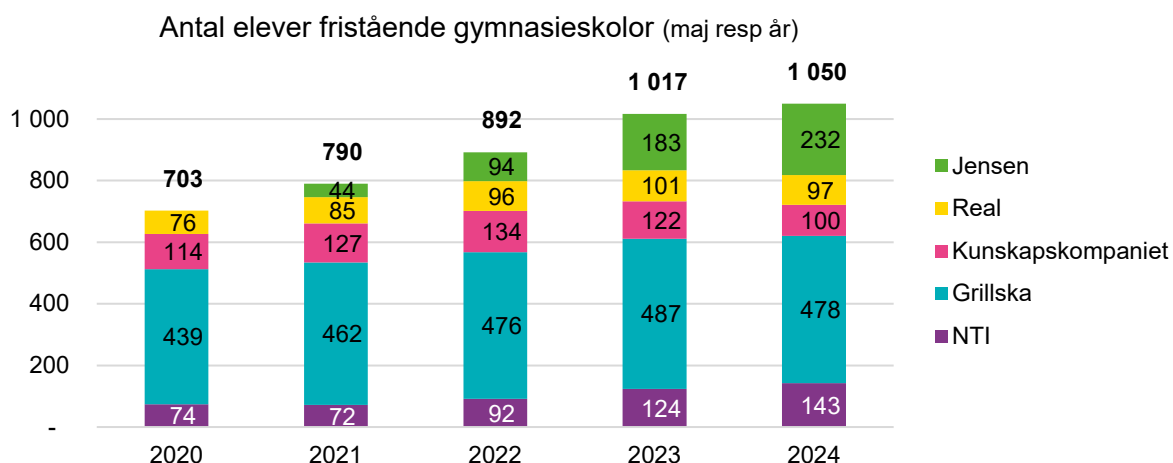
Kommunala gymnasieskolan

Den kommunala gymnasieskolan har minskat med 150 elever från år 2020 till 2024.

Fristående gymnasieskolor

Antal elever inom de fristående gymnasieskolorna har ökat med 347 elever från år 2020 till 2024.

Utbildningsutbudet

Utbildningsutbudet i form av program och inriktningar behöver fördelas för att uppnå hållbara fyra skolor. I den fördelningen gäller det att ta hänsyn till respektive skolas utveckling av sin profil, behov av investeringar, utbildningens attraktivitet eller söktryck för att fylla platserna, samt hur utbildningsutbudet ser ut i övrigt i Eskilstuna (fördelat mellan kommunala och fristående skolor). Detta i sig innebär en komplexitet i att fullt ut tillgodose att programmen har en naturlig hemvist.

Varje skola behöver ha en mix av utbildningar som i viss mån tar höjd för variationer i söktryck men som ändå är hållbar trots mindre svängningar.

Utifrån investeringsbehovet så behöver det råda en återhållsamhet vid flytt av utrustningsintensiva program vilket kan gälla både yrkes- och högskoleförberedande program. Verksamhetsanpassning av lokaler kommer att krävas vid beslut om förändringar.

Introduktionsprogrammen individuellt alternativ (IMA) och språkintrouktion (IMS) erbjuds idag på fyra respektive tre skolor. Introduktionsprogrammen behöver utvecklas i en gemensam riktning för att ge en mer likvärdig utbildning. Det har ingått i översynen att ta fram förslag på förändringar för det. Detta är ett arbete som sker parallellt och förslag till förändringar kommer att tas fram under hösten 24.

Fyllda utbildningsgrupper

Från och med den 1 januari 2024 har den kommunala gymnasieskolan en ny resursfördelningsmodell. Den bygger på principen fyllda undervisningsgrupper med ett antal kriterier (undervisningskostnad, gruppstorlek och läromedel) som kan variera beroende på program och inriktning. Utmaningen med att inte ha fyllda undervisningsgrupper är att det utarmar förutsättningar för en hållbar verksamhet. Fyllda grupper har inte ett fast antal elever utan det varierar per program och inriktning som regleras av resursfördelningsmodellen. Fördelningen beslutar gymnasienämnden om varje år.

En förutsättning för att kunna vara hållbar är att fyllda grupper prioriteras före att ta in alla elever som sökt en utbildning i första hand. Till exempel på ett studieförberedande program så kan en klass starta med 28-32 elever, men inte med 18 elever. Vårterminen 2024 finns det sju klasser i ekonomiprogrammet i årskurs 1, men utifrån resursfördelningsmodellens beräkning har den kommunala gymnasieskolan intäkter för cirka 5 klasser.

De elever i årskurs 3 höstterminen 2025, som berörs av förändringar behöver beredas möjlighet att avsluta sin utbildning på den skola som de började sin utbildning på. Det gäller även de elever i årskurs 2 på de inriktningar som föreslås att avvecklas. De eleverna har rätt att gå klart sin utbildning. Det innebär att ingen ny verksamhet startas upp av annan verksamhet i de lokaler som lämnas, om kapaciteten

fortfarande behövs under en övergångsperiod. Det gäller både för att slutföra utbildningen och för att kunna göra nödvändiga verksamhetsanpassningar av lokalerna. Att ha eleverna kvar på den skola de börjat sin utbildning på innebär givetvis att det krävs lärarresurser för dessa elever under den tid de slutför sin utbildning.

Genom att förtäta och koncentrera program- och inriktningsutbudet kan klasserna fyllas mer. I kombination med att elever som väljer till årskurs 1 på gymnasiet inte garanteras förstahandsvalet om det inte ger fyllda klasser, får skolorna stärkta förutsättningar för en budget i balans. Men det innebär också en risk att fler ungdomar väljer en fristående aktör framför den kommunala gymnasieskolan.

Genomlysning av de största programmen som berörs av förslag till omstrukturering har gjorts utifrån principen att gruppstorlek behöver öka. Gruppstorlek i årskurs 1 ger förutsättningar för kommande årskurser med val av inriktning, programfördjupningar och individuella val. Sammanställning i tabellen nedan.

Program	Antal klasser i åk 1 lå 23/24	Antal klasser i åk 1 (räknat på 30 elever per klass)	Gruppstorlek i snitt lå 23/24	Förlust per klass*	Förlust per program
Ekonomiprogrammet	7	5,1	22	273 tkr	1,9 mnkr
Naturvetenskapsprogrammet	6	4,5	22	293 tkr	1,7 mnkr
Samhällsvetenskapsprogrammet	7	5,7	24	205 tkr	1,4 mnkr
Teknikprogrammet	4	3	23	256 tkr	1,1 mnkr

*baserat på antal elever maj 2024

Genom att ha fyllda undervisningsgrupper kan man på de befintliga klasser och de befintliga snitten få en ekonomisk effekt motsvarande cirka 6 mkr. Rektor och skolchef behöver ha en löpande dialog inför slutantagning om antal platser utifrån fyllnadsgrad och hur respektive skola dimensioneras.

Programsammansättning

I översynen har programutbud och sammansättning på respektive skola granskats och prövats mot kriterierna för ett program på en skola, hur väl klasserna fylls utifrån resursfördelningsmodellen samt attraktivitet och söktryck. Förslag på förändringar redogörs per skolenhet redogörs för nedan.

Rekarnebygymnasiet

Rekarnebygymnasiet har idag ett varierat utbud inom både yrkes- och högskoleförberedande program. Vidare så har skolan en idrottsprofil som ställer krav på utbildningsutbudet. Idrottsprofilen består av tre variationer, Nationell idrottsutbildning (NIU), lokal idrottsutbildning (LIU) och hälsoprofil. Samtliga

högskoleförberedande program kräver att eleverna läser en av dessa tre idrottsprofiler.

De idrottsförbund som skolan har certifiering för NIU rekommenderar ett utbud på minst tre högskoleförberedande utbildningar.

De förändringar som föreslås för Rekarne gymnasiet framgår av tabellen nedan. Ekonomiprogrammet med två inriktningar fortsätter erbjudas liksom naturvetenskapliga programmet. Detta för att säkra NIU-certifieringarna. Teknikprogrammet flyttas och är pausat med hänsyn till vikande söktryck till hösten 24. Detta bibehåller förutsättningarna att stärka samarbetet med Mälardalens Universitet (MDU) som arbetar med att bli ett elitidrottsvänligt lärosäte. El- och energiprogrammet föreslås flyttas till Zetterbergsgymnasiet.

Program nuläge	Programförändringar HT -25
Bygg- och anläggningsprogrammet	
inriktning Anläggning	
inriktning Husbyggnad	
inriktning Mark- och Anläggning	
inriktning Plåt	
inriktning Måleri	
Barn- och fritidsprogrammet	
inriktning Fritid	
inriktning Pedagogiskt och socialt arbete	
El- och energiprogrammet, inriktning Elteknik	Pausas och flyttas till Zetterbergsgymnasiet
Fordons- och transportprogrammet	
inriktning Maskin	
inriktning Lastbilsteknik	
inriktning Personbilsteknik	
inriktning Transport	
VVS och fastighetsprogrammet	
Ekonomiprogrammet	
inriktning ekonomi	
inriktning juridik	
Naturvetenskapsprogrammet	
inriktning naturvetenskap	
inriktning naturvetenskap och samhälle	

Program nuläge	Programförändringar HT -25
Samhällsvetenskapsprogrammet, inriktning Beteendevetenskap	
Teknikprogrammet, inriktning Samhällsbyggande och miljö	Pausas och flyttas till Rinmangymnasiet (pausad från HT -24)
Individuellt alternativ (IMA)	
Språkintruktionsprogrammet (IMS)	
Programinriktat val (IMV)	
Yrkesintroduktionsprogrammet (IMY)	

Rinmangymnasiet

Rinmangymnasiet har de senaste åren arbetat med att profilera sig inom ramen för Rinman Science College. Teknik- och naturvetenskapliga utbildningar har en naturlig hemvist på Rinmangymnasiet. Med hänsyn till Rekarne-gymnasiets idrottsprofil så är inte en full hemtagning möjlig av naturvetenskapsprogrammet.

Inga program eller inriktningar föreslås tas bort på Rinmangymnasiet. Däremot så kommer skolan att se över förutsättningarna att starta en ny inriktning inom El- och energiprogrammet. Dessa inriktningar stärker arbetet med Rinman Science College. I samband med förslaget om flytt av El- och energiprogrammet med inriktning elteknik från Rekarne- till Zetterbergsgymnasiet, så uppstår också samverkansmöjligheter.

Program nuläge	Programförändringar HT - 25
Industri tekniska programmet	
inriktning svetsteknik	
inriktning driftsäkerhet och underhåll	
inriktning produkt- och maskinteknik	
	El- och energiprogrammet , inriktning Automation (planerad start HT -25)
	El- och energiprogrammet , inriktning Dator- och kommunikationsteknik (planerad start HT -25)
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	
inriktning Bageri och konditori	
inriktning Restaurang och livsmedel	
Vård- och omsorgsprogrammet	
Naturvetenskapsprogrammet	

Program nuläge	Programförändringar HT - 25
inriktning Naturvetenskap och samhälle	
inriktning Naturvetenskap	
Teknikprogrammet	
inriktning Design och produktutveckling	
inriktning Informations- och medieteknik	
inriktning Produktionsteknik	
inriktning Samhällsbyggnad och miljö	
inriktning Teknikvetenskap	
IMA	
IMS	
IMV	
IMY	

S:t Eskils gymnasium

S:t Eskils gymnasium har idag en internationell profil med flera program som genomförs på engelska och är en certifierad FN-skola. Även ackrediteringen för det internationella programmet International Baccalaureate finns på skolan. I kombination med de internationella programmen erbjuds det estetiska programmet. Skolan föreslås behålla sin internationella profil, samhällsvetenskapliga programmet och det estetiska programmet, men med en förtätning och koncentration av kapaciteten.

Skolområdet består av flera fristående byggnader som skulle kunna lämnas till annan kommunal verksamhet. Översynens uppdrag har varit att utgå ifrån detta genom att B- eller C-huset föreslås lämnas. Även lokaler som används av program som föreslås avvecklas föreslås lämnas. Detta möjliggör en förtätning av skolan. Att lämna en eller flera byggnader minskar S:t Eskils gymnasiums kapacitet med cirka 350- 500¹ elevplatser och kräver även förändringar i programsammansättningen.

Ekonomiprogrammet med inriktning juridik föreslås slå ihop med Rekarnebyggnasiet. Detta medför att inriktningen erbjuds på en skola. Ett tänkbart alternativ att utforska vidare är att öppna upp möjligheten att inriktningen kan erbjudas på Zetterbergsgymnasiet så elever erbjuds möjlighet att läsa inriktningen utan någon av hälsoprofilerna.

Två inriktningar med få sökande föreslås avvecklas. Det är estetiska programmet med inriktning dans samt samhällsprogrammet med internationell profil. Dessa program har och kommer att pausas för antagning hösten -24. Estetiska programmet med inriktning musik och bild behåller sin huvudsakliga verksamhet i befintliga lokaler.

¹ Beroende på vilket eller vilka hus som lämnas

Vidare så föreslås att verksamheten för IMS och IMA flyttas från S:t Eskil till andra skolor med hänsyn till kapacitetsminskningen.

Program nuläge	Program HT - 25
Ekonomiprogrammet , inriktning Juridik	Pausas och flyttas till Rekarne-gymnasiet
Samhällsprogrammet	
inriktning samhällsvetenskap	
inriktning säkerhet	
Estetiska programmet	
inriktning Bild	
inriktning Dans	Avvecklas (pausad från HT- 23)
inriktning Musik	
International Baccalaureate	
International Natural Science programme	
International Business Management	
International Social Science programme	Pausas
IMA	Flyttas till annan skolenhet
IMS	Flyttas till annan skolenhet

Zetterbergsgymnasiet

Zetterbergsgymnasiet erbjuder yrkesprogram och ekonomiprogrammet som profileras mot företagande, entreprenörskap och service. Skolan föreslås fortsätta sin entreprenöriella profil med ekonomi-, hotell- och turism- samt försäljning och serviceprogrammet.

Zetterbergsgymnasiet föreslås även förstärkas med ytterligare ett yrkesprogram, el- och energiprogrammet med inriktning elteknik som flyttas från Rekarne-gymnasiet. Denna förändring skulle skapa bättre förutsättningar på Zetterbergsgymnasiets verksamhet samt stärka samverkan med Rinmangymnasiet. Ekonomiprogrammet med inriktning ekonomi föreslås ligga kvar på skolan.

Program nuläge	Program HT - 25
Hotell- och turismprogrammet	
Försäljnings- och serviceprogrammet	
Ekonomiprogrammet , inriktning Ekonomi	
	El- och energiprogrammet , inriktning Elteknik
IMA	
IMV	
IMY	

IM-organisationen

IMS och IMA-organisationen är ett parallellt arbete som en del av översynen. IMA erbjuds idag på alla fyra gymnasieskolor och IMS på alla utom Zetterbergsgymnasiet. Det är ett gemensamt arbete kring placering och utveckling genom en samordnade grupp med rektorer, skolchef och specialpedagoger. Introduktionsprogrammen behöver utvecklas för en mer likvärdig utbildning, ökad genomströmning och färre personer som hamnar i försörjningsstöd. Arbetet fortsätter under hösten 2024, dock så är förslaget att S:t Eskil släpper både IMA och IMS.

Gemensam överbyggnad

Översyn av hur en gemensam överbyggnad för S:t Eskils gymnasium och Zetterbergsgymnasiet har förts i dialog med respektive skolledning. På kort sikt är det möjligt att samarbeta kring administration för de två skolorna samt fortsätta se över vilka individuella val och moderna språk som kan genomföras gemensamt.

För en mer omfattande, gemensam överbyggnad behöver tjänster förändras så att det är anställningar som är delade mellan skolorna. Det kan på längre sikt medföra gemensam tjänstefördelning för till exempel elevhälsa, bibliotekarie och skolledning. Det arbetet behöver fortsätta analyseras och är en fråga för respektive skolledning att fortsätta bearbeta.

Lokaler

Kompensation för lokalkostnader

I den gamla resursfördelningsmodellen (tidigare än 2024) fick inte verksamheten med automatik kompensation för ökade lokalkostnader. Under perioden 2020 till 2023 har lokalkostnaderna ökat med 14,9 mnkr och verksamheten har inte fått någon utökad ram för att kompensera för ökade lokalkostnader. Det här betyder att verksamheten har varit tvungen att minska kostnaderna för annat, främst personal, för att ha en budget i balans.

I den nya resursfördelningsmodellen får samtliga skolverksamheter full kompensation för lokalkostnader. Det betyder att vid ökade lokalkostnader får verksamheten tillskott av medel och vid minskade kostnader får verksamheten motsvarande minskning av budgetmedel.

Även om nämnden blir av med budgettram för minskade lokalkostnader är det viktigt att ha en helhetssyn på kommunens kostnader. Det är av största vikt att säkerställa att andra verksamheter som har behov av lokaler kan utnyttja de lokaler som gymnasiet lämnar i stället för att hyra av externa hyresvärdar eller att investera och bygga nya lokaler. Gymnasiets kostnader för lokaler påverkar också den skolpeng som betalas till fristående aktörer, vilket gör att kommunens kostnader för fristående verksamhet kan sänkas om den kommunala gymnasieskolans kostnader sänks.

Befintliga lokaler

Gymnasieskolan har idag en mix av kommunägda och externa lokaler. Samtliga gymnasieskolor kommer behöva göra en förtätning genom att antingen samverka med andra utbildningsanordnare såsom AVF eller lämna lokaler till annan verksamhet inom kommunen, för att fylla sin kapacitet. Detta görs idag på Zetterbergsgymnasiet som har lokaler som används av AVF samt Rinmangymnasiet som arrangerar vuxenutbildning. Det innebär en förtätning i samverkan med exempelvis AVF för att växla upp kapaciteten på de skolor som har yrkesprogram där behov av kompetensförsörjning är störst. Hänsyn till det tas i hur programmen fördelas och vilka förändringar som föreslås gällande lokalkapacitet.

Nuläge

Skola	Ägare	Kvm	Årshyra	Antal elever	kvm/elev	Hyra/elev
Rekarne	Kommun	26 420	22 612 988	1 232	21,4	18 355
Rinman	Kommun	23 187	19 843 610	948	24,5	20 932
St.Eskil	Kommun	13 955	13 302 034	744	18,8	17 879
Zetterberg	Extern	4 751	9 569 112	284	16,7	33 694
Totalt/snitt		68 314	65 327 744	3 208	21,3	20 364

Alla utom Zetterbergs gymnasium är kommunägda fastigheter. Avtalstiden för Zetterberg är fram till år 2040. För att göra anpassningar av lokaler i Zetterberg behöver den externa fastighetsägaren godkänna det och det kan finnas villkor för att kommunen ska få göra det.

Lokalyta per elev (kvm/elev) skiljer sig åt mellan skolorna, vilket till viss del förklaras av att vissa yrkesförberedande program behöver stora ytor. Zetterberg har minst yta per elev, men kostnaden per elev är högst vilket beror på att det är nyast lokaler.

S:t Eskils gymnasium har studieförberedande program, med verksamheter i flera byggnader på samma område. Byggnaderna som S:t Eskil använder är kommunägda. Lokalerna på Zetterbergsgymnasiet är externa och har en avtalstid fram till år 2040. Det är dessa skolor som har lokaler som kan lämnas till annan verksamhet.

I förslag till beslut så föreslås att lokaler på S:t Eskil lämnas till förmån för annan kommunal verksamhet. Förslaget innebär en förändring i utbildningskapacitet vad gäller lokaler. Det är angeläget att minska lokalerna där det är möjligt att lämna till annan kommunal verksamhet då det bidrar till minskade lokalkostnader för kommunen i sin helhet. De lokaler som ingått i översynen är B- och C- husen samt lokaler för dansinriktningen.

Förslaget att lämna lokaler i byggnaden som S:t Eskil idag nyttjar skulle innebära en minskning av hyreskostnader för gymnasienämnden samt att ersättning i skolpeng för lokaler till de fristående gymnasieskolorna kan minskas. Den minskade kostnaden för lokaler skulle gymnasienämnden kunna äska i budget som en ramförstärkning till volymbudgeten.

I tabellen nedan framgår hur stora de olika lokalerna är och vilken hyresminskning det innebär. Det finns även beskrivet hur många kvadrat per elev det blir i de lokaler som blir kvar och hur stor hyran per elev blir. I sista kolumnen framgår hur stort beloppet på den minskade ersättningen till de fristående blir.

(Beräkningarna är gjorda efter nuvarande uppgifter om elevantal)

Alternativ att lämna hus på S:t Eskil	Kvm som lämnas	Minskad hyra	Kvm/elev i lokaler som är kvar	Hyra per elev	Minskad ersättning till fristående
Lämna B-hus	3 569	2 957 801	17,2	17 098	969 922
Lämna C-hus	1 354	1 122 125	20,8	20 132	367 967
Lämna Dans	360	621 274	22,5	21 494	203 728

Verksamhetsanpassa lokaler

Verksamhetsanpassningar kommer att krävas oavsett vilka lokaler som ska lämnas eller användas på andra sätt än idag. Någon fördjupad kostnadsanalys har ännu inte gjorts, men tabellen nedan visar en estimerad kostnad.

Anpassning	Kostnader, Preliminära belopp (tkr)
Zetterbergsgymnasiet El- och energiprogrammet med inriktning elteknik	Ca 1000
S:t Eskil utan B-hus	Ca 500- 1000

Behovet av verksamhetsanpassningar är också knutet till hur mycket en samverkan kan utvecklas med de aktörer som finns i angränsande hus på S:t Eskils område.

Zetterbergsgymnasiet anpassningar av lokalerna måste göras om förslaget om att flytta el- och energiprogrammet ska genomföras. Dock kan det finnas svårigheter att göra detta eftersom fastigheten ägs av extern part. Innan beslut fattas om en flytt av el- och energiprogrammet behöver lokalförsörjningsplanerare analysera konsekvenser av detta. Det behöver klargöras om förutsättningar finns för att bedriva utbildningen på Zetterbergsgymnasiet på ett sådant sätt som programmet kräver. Hänsyn behöver tas till ekonomiska konsekvenser av en sådan anpassning. En flytt av El- och energiprogrammet till Zetterbergsgymnasiet föreslås för att stärka förutsättningarna för skolan.

Samverkan med annan verksamhet

Vad gäller att förtäta lokalerna med fler deltagare så kan det till exempel ske genom en ökad samverkan med AVF. Det kan generera intäkter och samarbeten kring lokaler och tjänster. Idag pågår i viss utsträckning en samverkan med andra utbildningsanordnare. Zetterbergsgymnasiet hyr idag ut delar av sina lokaler till AVF vilket motsvarar en intäkt på 1,1 mkr per år. Den intäkten går förlorad vid en flytt av El- och energiprogrammet. Den förtätning som uthyrningen skapar för Zetterbergsgymnasiet gör att kvadratmeter per elev går från i nuläget 16,7 till 14,9 vilket är en lokaleffektivisering.

Rinmangymnasiet bedriver idag utbildning på uppdrag av AVF och de har en kostnadsmodell med en fast- och rörlig intäkt vilket är lönsamt för båda parter. Rinmangymnasiets samverkan med AVF har varit en pilot under hösten och utifrån erfarenheter från den piloten så kommer ramar och riktlinjer för samverkan för motsvarande utbildningar att tas fram.

Ekonomi

Prognos 2024

Det prognosticerade resultatet för 2024 för den kommunala gymnasieskolan som finansieras med skolpeng är -12,5 mnkr. Utifrån omställningsarbetet år 2024 så förväntas att gymnasienämnden kan förhålla sig till den ekonomiska ramen från och med år 2025, med en budget i balans. Men utmaningar kvarstår att nå en hållbar organisation. De ekonomiska konsekvenserna beskrivs nedan, under förutsättning att gymnasienämnden fattar beslut om föreslagna åtgärder.

De strukturella förändringar som föreslås ger förutsättningar för en långsiktighet för en hållbar organisation över tid. På kort sikt kommer det att krävas dels verksamhetsanpassningar av lokaler, dels en övergångsperiod för eleverna som påverkas av föreslagna förändringar.

Effekter av omställningsarbetet 2024 och 2025

Under våren 2024 har varje skola lagt fram förslag på inre organisationer för att uppnå en budget i balans. Dessa förslag hanteras just nu inom ramen för samverkan med de fackliga parterna och effekterna av dessa finns sammanställda i tabellen nedan. Då den största kostnadsposten är personalkostnader så är det ett stort fokus på att se över bemanningen. Utmaningen i det är att det inte går att få effekt på helår.

Åtgärd	Effekt 2024	Effekt 2025
Minskat antal tjänster med effekt olika tidpunkter på året beroende på anställningsform	5,4 mnkr	17,1 mnkr

Sammanställning ekonomiska effekter

Alla åtgärder beräknas starta från HT-25. Effekten beskrivs på helår, vilket betyder att 2025 ger åtgärderna inte full effekt.

Åtgärd	Kostnad	Helårseffekt i minskad kostnad	Kommentar
Minskat antal tjänster, effekt 2025		17,1 mnkr	Effekter av omställningsprocessen som pågår våren-24
Fyllda undervisningsgrupper		6 mnkr per år	Baserat på faktiskt antal elever våren- 24 i relation till om all klasserna var fullstora. Snittet är 22 elever per klass för de program som

Åtgärd	Kostnad	Helårseffekt i minskad kostnad	Kommentar
			beräknas på 30 elever per klass
Lämna B-hus - total effekt		3,9 mnkr	Inkl minskad lokalkostnad och minskad ersättning till fristående
Lämna C-hus - total effekt		1,5 mnkr	
Lämna Dans - total effekt		0,8 mnkr	
Samverkan med andra utbildningsanordnare		2,8 mnkr	Uppdragsutbildningar Rinman och Komvux på Zetterberg
Verksamhetsanpassning i lokaler för att kunna bedriva ny verksamhet jämfört med idag	-2-3 mnkr		Till viss del beroende av hur samverkan kan se ut med andra aktörer som använder samma lokaler
Övergångsregler förändringar program och inriktningar	-Xx kr		Svår att uppskatta kostnad på i nuläget

Genomförande och tidsplan

Elever som har påbörjat en utbildning har rätt att slutföra den. Det behöver vara med i riskanalysen inför beslut. Det innebär för S:t Eskils gymnasium att ingen ny verksamhet startas upp av annan verksamhet i de lokaler som lämnas, om kapaciteten fortfarande behövs under en eventuell övergångsperiod. Det gäller både för att slutföra utbildningen och för att kunna göra nödvändiga verksamhetsanpassningar av lokaler.

För att det ska vara möjligt att genomföra föreslagna förändringar till höstterminen 2025 behöver planering göras under läsåret 24/25 för anpassningar av lokaler, analys och förslag till nya inre organisationer.

Konsekvenser och effekter av föreslagna åtgärder

Förslagen på strukturella förändringar har och ska fortsätta samverkas. Skolledningar på respektive skola har tillsammans med förvaltningsledningen genomfört de första risk- och konsekvensbedömningarna. Det som framför allt har lyfts fram av rektorsgruppen är följande.

Risker som bedömts högst som lyfts fram när det gäller program och inriktningsförändringar samt överbyggnad är att förslagen inte kommer att generera en mer stabil ekonomi, att de fristående skolorna ta fler marknadsandelar och att fysiska avstånd hindrar samarbeten och gemensamma lösningar.

Risker vad gäller att lämna lokaler på S:t Eskil och särskilt A-huset är att skolans profil behöver förändras, att det är olyckligt att lämna hus med välfungerande utrustning och salar, att flera för skolan viktiga funktioner finns i den byggnaden, samt att det blir kostsamt att anpassa andra lokaler. Därav så finns alternativet att lämna B- eller C-huset såsom beskrivits tidigare.

Konsekvenser och effekter från lokal och gymnasiesamverkan

Under arbetet med att ta fram detta underlag så har gymnasiesamverkansgruppen (GYS) haft regelbundna extrainsatta samverkansmöten. Skolchef för nationella program, gymnasiestrateg och utvecklare från förvaltningen har genomfört risk- och konsekvensanalyser med respektive skolas lokala samverkansgrupp. En sammanställning över dessa finns i bilaga.

Förvaltningens bedömning av effekter

Inriktningsbeslutet från gymnasienämnden sätter ramarna för arbetet i att förtäta och koncentrera utbildningsutbudet på gymnasieskolorna. Målet är att skapa bättre förutsättningar för fyra hållbara geografiskt åtskilda kommunala gymnasieskolor med fyra starka profiler.

Fyllda undervisningsgrupper går före att tillgodose de sökandes förstahandsval och utbudet begränsas något i det totala utbildningsutbudet. Det ger förutsättningar för att med den intäkt som varje elev genererar i form av skolpeng nå budget i balans. Komplexiteten i att erbjuda ett mångsidigt utbud, som främjar såväl ungdomarnas val, arbetsmarknadens behov och skolornas profiler är en utmaning. Det krävs flexibilitet och förmåga att ställa om organisationen utan att riskera stabiliteten eller kvaliteten i undervisningen.

På grund av ett utmanande ekonomiskt läge genomför kommunala gymnasieskolan under 2024 omorganisation och omställning. Att samtidigt arbeta med strukturella förändringar skapar oro och medarbetare kan tappa förtroende för arbetsgivaren.

Målet är en hållbar gymnasieskola som erbjuder en likvärdig och attraktiv utbildning för alla flickor, pojkar, hen eller den som väljer ett kommunalt gymnasium. Förslagen i denna rapport, sett till könsfördelningen vårterminen 2024 skulle innebära en något jämnare fördelning på framför allt Zetterbergsgymnasiet. Det är under förutsättning att alla elever följer med vid en beslutad programflytt.

De kortsiktiga effekterna innebär en stor förändring för såväl elever och personal som berörs direkt, eller indirekt på föreslagna åtgärder. Det är många känslor kring att kanske behöva byta skola och arbetsplats och det blir förändringar för de som är kvar. Det kommer att krävas tid, prioriteringar och förändringsledning för att sätta nya organisationer. På lång sikt är den bedömda effekten att den kommunala

gymnasieskolan är mer stabil och rustad för en minskad elevgrupp, fortsatt restriktiva ekonomiska resurser och behov på arbetsmarknaden.

När besluten är tagna av gymnasienämnden fortsätter arbetet för genomförande och verksamhetsanpassningar. Då ska även elever vara delaktiga och ges möjlighet till inflytande i samband med barnkonsekvensanalyser. Det har inte gjorts med delaktighet av ungdomar i denna översyn. I detta skede så representerar rektorer och gymnasiets ledning barnets åsikter. Syftet med att barnen inte får komma till tals i det här skedet är att inte skapa mer oro än nödvändigt då det ännu inte är beslutat att en förändring ska ske. Med anledning av att förslaget planeras att genomföras till höstterminen 2025 så kommer det finnas möjlighet att arbeta aktivt med elevgruppen inför genomförandet.

Sammanfattningsvis så behöver perspektiven på verksamheterna förändras och en kulturförändring är nödvändig för att nå hållbara verksamheter. Ska det bli hållbart på sikt måste kommunala gymnasieskolan organiseras annorlunda mot hur det har varit.